

Limburg, wilder dan je denkt

Aansprekende, onverwachte, spannende en bijzondere diersoorten leven, zonder dat we het weten, bijna in de Limburgse achtertuinen. In een nieuwe serie zal **Frank Heinen** deze soorten beschrijven. Hij wordt hierbij ondersteund door ARK Natuurontwikkeling. De serie eindigt met een prijsvraag waarmee een safari door eigen provincie is te winnen.

door **Frank Heinen**

Grote katten zullen door veel Limburgers waarschijnlijk vooral geassocieerd worden met de uitgestrekte savannen van Afrika, de taigawouden van Siberië, de jungles van India en Zuidoost-Azië, de regenwouden van Latijns-Amerika of de canyons van Noord-Amerika. Maar ook dicht bij huis sluipt een fraai lid van deze intrigerende roofdierenfamilie rond: de Euraziatische lynx. De grootste katachtige van Europa is herkenbaar aan zijn markante pluimoren, korte staartje en karakteristieke bakkebaarden. De Euraziatische lynx komt in de grootste aantallen voor in de wouden van Oost- en Noord-Europa en Noord- en Centraal-Azië, plaatsen waar hij nauwelijks gestoord wordt door de mens. Hij heeft een voorkeur voor dichtbegroeide naaldbossen en gemengde bossen. De solitaire levende lynx kan zich ook handhaven in kleinschalige cultuurlandschappen, maar heeft wel beboste zones en ruimte nodig. De grootte van het territorium hangt af van het prooiaanbod en kan variëren van honderd tot duizend vierkante kilometer. De koudebestendige kat bewoont ook rotsgebergten en kan aangetroffen worden tot op hoogten van duizend meter. In West-Europa kwam het dier ooit algemeen voor in bosachtige gebieden, maar door vervolging door de mens en de vernietiging van zijn leefgebieden werd de lynx in de twintigste eeuw een zeldzame verschijning. Op veel plaatsen werd het roofdier uitgeroeid, waardoor alleen geïsoleerde lynxen enclaves overbleven in ongerepte delen van Europa zoals Scandinavië, de Karpaten en de Balkan. Maar gelukkig kwam Europa tijdig tot inkeer en hebben beschermingsmaatregelen ertoe geleid dat de Euraziatische lynx weer op de weg terug is. De aantallen nemen gestaag toe en door een combinatie van succesvolle herintroductieprogramma's en spontane, natuurlijke migratie slaagt de lynx er steeds vaker in om nieuwe leefgebieden te koloniseren. En hier wordt het verhaal spannend voor Limburg. Want in onze buurlanden Duitsland en België bevinden zich inmiddels al op meerdere plaatsen levensvatbare lynxpopulaties. De lynx komt bijvoorbeeld met zekerheid voor in

De Euraziatische lynx is in Limburg al gesignaleerd.

foto **Olaf op den Kamp**

DE terugkeer VAN DE LYNX

de Duitse Eifel, de noordelijke Ardennen en de Voerstreek, gebieden die allemaal dicht in de buurt liggen van het grensoverschrijdende Drielandenpark, de heuvelachtige streek rond Aken, Luik, Maastricht, Hasselt, Sittard en Heerlen die rijk is aan beken, bronnen, (helling)bossen en kleinschalig cultuurlandschap.

In Nederland heeft de lynx tot op heden nog geen vaste voet aan de grond gekregen, maar in Zuid- en Midden-Limburg zijn tussen 1986 en 2011 wel meermaals dieren gesignaleerd en lynxenkeutels of prenten aangetroffen. Zo zijn er lynxsporen gevonden in Oud-Valkenburg, Gulpen-Wittem, Bergenhuizen en Margraten, terwijl uit de Vijlenerbossen zelfs een zichtwaar-

neming is gemeld. Hoewel het nog te vroeg is om te zeggen dat de lynx ook een vaste bewoner van onze provincie gaat worden, is er hoop voor de toekomst. Limburg grenst immers direct aan diverse bosrijke regio's in Duitsland en België.

Uit een studie van Geert Groot Bruinderink (2006) naar de vestigingsmogelijkheden van de lynx in Nederland blijkt dat een volledige realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), in combinatie met de creatie van een ruig, pan-Europees ecologisch netwerk, de kansen op een permanente vestiging van de lynx in Limburg aanzienlijk zou vergroten. Voorwaarde is wel dat er samen met onze ooster- en zuiderburen geschikte corri-

dors worden gecreëerd, natuurlijke verbindingen waarlangs lynxen veilig kunnen migreren. Volgens Hettie Meertens van ARK Natuurontwikkeling hoeft dit geen utopie te zijn: „Voorlopig loopt het nog niet storm met de vestiging van een populatie lynxen in Limburg, maar desondanks zijn de individuele waarnemingen van groot belang omdat ze ons vertellen dat de lynx belangstelling voor onze provincie heeft en dat Limburg bereikbaar is vanuit de kraamkamers in de Ardennen en de Eifel via bijvoorbeeld het Aachenerwald, het Land van Herve of de Voerstreek. Bovendien is er in de grensstreek veel voedsel beschikbaar in de vorm van reeën. Rust en dekking zijn helaas minder overvloedig beschikbaar en beperkt

tot kleinere bossen, brede hagen en houtwallen. Het goede nieuws is dat ons halfopen landschap toch een zekere aantrekkingskracht heeft op de lynx en dat we kunnen werken aan een verbetering van de groene infrastructuur. En als we het de lynx naar de zin maken, dan wordt het landschap ook geschikt voor veel andere diersoorten. Een goed voorbeeld van een grensoverschrijdend natuurproject is Habitat Euregio. Hierin werken dertien natuur- en landschapsorganisaties uit Duitsland, België en Nederland samen om de groene infrastructuur in ons grensgebied te versterken. Het project richt zich niet alleen op de lynx, maar ook op de hazelmuis, diverse vleurmuizen, spechten, waterdieren (otters, rivierkreeften, mossels) en de wilde kat.” De momenteel in vrijwel heel Europa waar te nemen trend van verstedelijking en de ontvolking en ‘verwildering’ van het platteland spelen de lynx en veel andere diersoorten ook in de kaart, zeker omdat steeds meer delen van het landelijk gebied een natuurbestemming krijgen en overheden de economische potentie van de wilde Europese natuur beginnen te ontdekken. „Voor mij staat vast dat de komst van de lynx een verrijking voor de Nederlandse natuur zou zijn. Het is niet alleen een prachtig dier, maar ook een soort die een lacune in ons natuurlandschap zou opvullen. Bij een wilder Nederland horen namelijk ook grote roofdieren zoals de lynx en de wolf. En wat betreft de acceptatie: dat is een kwestie van voorlichting. Veel mensen zijn enthousiast (te maken). Onnodige angsten kun je wegnemen. Je moet realistisch zijn over kleine risico's (schapen) en oplossingen voor eventuele knelpunten aandragen”, stelt Hettie Meertens.